Hadîs İmâmları Hangi Mezhebe Tâbi İdiler?

Şeyhulislâm İbn Teymiyye rahimehullah'a soruldu:
Soru: Buhârî, Müslim, Ebû Dâvûd, Tirmizî, Nesâî, İbn Mâce, Ebû Dâvûd et-Tayâlisî, Dârimî, Bezzâr, Dârekutnî, Beyheqî, İbn Huzeyme ve Ebû Ya'lâ el-Mevsılî; bunlar, herhangi bir imâmı taklîd etmeyen birer müctehid miydiler yoksa mukallid miydiler? Bunlardan herhangi biri Ebû Hanîfe'nin mezhebine intisab etmiş miydi?
Cevap: Elhamdulillahi rabbil âlemîn. Buhârî ve Ebû Dâvûd fıkıhta ictihad ehli imâmlardı. Müslim, Tirmizî, Nesâî, İbn Mâce, İbn Huzeyme, Ebû Ya'lâ, Bezzâr ve benzerleri ise Ehl-i Hadîs'in mezhebi üzere idiler. Ne muayyen olarak imâmlardan birini taklîd ediyorlardı, ne de mutlak olarak müctehid imâmlardan idiler. Onlar, Şâfiî', Ahmed, İshâk, Ebû Ubeyde ve emsâli hadîs imâmlarının görüşlerine meylediyorlardı.
Onlardan bazıları; Ebû Dâvûd ve benzerlerinin Ahmed b. Hanbel ile hususi olarak alakadâr olduğu gibi, bazı imâmlar ile hususi olarak ilgileniyorlardı.
Onlar, Ebû Hanîfe ve Sevrî gibi Irak ehlinin mezheblerinden daha çok Mâlik ve emsâlleri gibi Hicâz ehlinin mezheblerine meylediyorlardı.
Ebû Dâvûd et-Tayâlisî ise bunların hepsinden daha eskidir. O, Yahyâ b. Sa'îd el-Kattân, Yezîd b. Hârûn el-Vâsıtî, Abdullah b. Dâvûd, Vekî b. Cerrâh, Abdullah b. İdris, Mu'âz b. Mu'âz, Hafs b. Gıyâs, Abdurrahmân b. Mehdî ve emsâlleri gibi İmâm Ahmed'in şeyhleri tabakasındandır.
Bunların hepsi hadîsi ve sünneti ta'zîm ederlerdi. Aralarından Vekî ve Yahyâ b, Sa'îd gibi bazıları Ebû Hanîfe, Sevrî ve benzeri Iraklıların mezhebine; Abdurrahmân b. Mehdî gibi bazıları da, Mâlik ve benzeri Medînelilerin mezhebine meylediyorlardı.
Beyheqî ise, Şâfiî' mezhebi üzere idi, genel olarak bütün görüşlerinde ona destekleyiciydi.
Aynı şekilde Dârekutnî de, Şâfiî'nin ve sünnet ve hadîs imâmlarının mezheblerine meylediyordu. Ne var ki o -Beyheqî gibi- Şâfiî'yi taklîd etmiyordu. Bununla birlikte Beyheqî'nin de birçok meselede ictihadları vardır. Dârekutnî'nin ictihadları ise onun ictihadlarından daha kuvvetlidir.
Zirâ o, Beyheqî'den daha âlim ve daha fakîh bir kimse idi.
Mecmûu' Fetâvâ (20/39-40)